

การจัดการความรู้ ของโรงเรียนนายเรือ

น.อ.หญิง ผศ. ชนิษนาภ รัตนพฤษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ

ผู้เขียนเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในตำแหน่ง
นายทหารประสานงานการจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือ ซึ่งทำหน้าที่นี้มากกว่า ๒ ปีแล้ว แต่ก็ไม่เคยได้
เขียนเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือลงในวารสารโรงเรียนนายเรือ เนื่องจาก
ในขณะนั้นโรงเรียนนายเรือยังไม่มีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ระยะเวลา ๒ ปี
ที่ผ่านมา คณะทำงานการจัดการความรู้โรงเรียนนายเรือมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหาเส้นทางเดิน
ที่ช่วยให้การก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนายเรือเป็นไปอย่างรวดเร็ว

กิจกรรมสำคัญที่ทำให้คณะทำงานการจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือมองเห็นแนวทางที่ชัดเจน
คือการจัดนิทรรศการการจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือ เมื่อวันที่ ๔ – ๕ สิงหาคมที่ผ่านมา เสียงตอบรับ
จากผู้ร่วมงานทำให้เราคิดว่าเราประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะในเรื่องของการมีส่วนร่วมของข้าราชการ
โรงเรียนนายเรือที่มีความตื่นตัว พร้อมร่วมกิจกรรมที่จะมีต่อไปในอนาคต ซึ่งการมีส่วนร่วมของกำลังพล
โรงเรียนนายเรือนั้น ผู้เขียนมองว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีมาก และเป็นกำลังใจให้คณะกรรมการและคณะทำงานการ
จัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือในการทำงานสร้างสรรค์ เหล่านี้ต่อไป

จากการทำงานที่ผ่านมา ผู้เขียนได้รับกำลังใจและความช่วยเหลือจากหลายคนและหลายฝ่ายที่ให้การ
สนับสนุนผู้เขียนและคณะทำงานการจัดการความรู้โรงเรียนนายเรือเป็นอย่างดี ซึ่งผู้เขียนมองว่าตัวเอง
เป็นนักปฏิบัติ ไม่ใช่นักทฤษฎี แต่การทำ KM ต้องเป็นไปตามทฤษฎีด้วย ผู้เขียนมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ซึ่งต้อง
ขอขอบคุณเป็นอันดับแรกคือ นาวาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันทวี ปาลโมกษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฝ่ายศึกษา
โรงเรียนนายเรือ ช่วยปฏิบัติราชการ กองวิชาบริหารงานวิเคราะห์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ ท่านผู้นี้เป็น
ผู้เชี่ยวชาญด้าน Learning Organization (LO) เพราะท่านมีงานสารนิพนธ์เรื่องเกี่ยวกับความพร้อมของ
โรงเรียนนายเรือในการก้าวไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และท่านก็เคยได้รับเชิญจากหน่วยต่าง ๆ ใน
กองทัพเรือให้ไปเป็นวิทยากรหลายครั้ง ผู้เขียนได้ฟัง นาวาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันทวี ฯ บรรยายเรื่อง

KM ครั้งแรกที่โรงเรียนนายเรือ ก็สามารถเข้าใจได้ว่า KM คืออะไร และได้ไปร่วมบรรยายด้วยกันครั้งหนึ่งที่กรมอุทกศาสตร์ ก็เห็นว่าท่านบรรยายได้ดีกว่าเดิมและคิดว่าท่านตกผลึกในเรื่อง LO แล้ว นอกจากนั้นเพราะนาวาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันทวิ ๙ ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการจัดการความรู้ลงวารสารโรงเรียนนายเรือมาแล้วหลายครั้ง ตั้งแต่โรงเรียนนายเรือยังไม่ได้เริ่มทำ KM เมื่อถึงเวลาที่โรงเรียนนายเรือ ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการความรู้ จึงไม่มีใครเขียนเรื่องนี้อีก ดังนั้นท่านที่สนใจ ขอให้กลับไปค้นหาอ่านดู หรือไม่ก็ไปคุยกับท่านได้ สำหรับผู้เขียนเอง ตามที่แจ้งไว้ในตอนต้นแล้วว่าเป็นนักปฏิบัติ ดังนั้น หากจะต้องเขียนบทความทางทฤษฎี ก็หนีไม่พ้นไปตัดต่อของคนอื่นมาเป็นของตัวเอง ก็จะต้องไม่งามเท่าไร ผู้เขียนจึงขอแนะนำเว็บไซต์ดี ๆ เช่น “การก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้” โดย นายสุชาติ กิจระนะเสรี สถาบันคอมพิวเตอร์. www.dmsc.moph.go.th/km/kcorner/docs/knowledgebase.doc ซึ่งเป็นบทความที่มีรายละเอียดค่อนข้างครบและเข้าใจง่าย และผู้เขียนได้พิมพ์เป็นรูปเล่มไว้ ซึ่งต่อไปผู้เขียนจะได้รวบรวมบทความดี ๆ เก็บไว้ศึกษาหาความรู้กันที่ KM Corner ของโรงเรียนนายเรือตั้งอยู่ที่โถงชั้นล่าง อาคาร ๖ โรงเรียนนายเรือ

ที่ผู้เขียนต้องขอขอบคุณในลำดับต่อมาคือ คณะกรรมการและคณะทำงานการจัดการความรู้โรงเรียนนายเรือ ซึ่งขอเสนอรายชื่อดังนี้

๑. คณะกรรมการจัดการความรู้โรงเรียนนายเรือ

๑.๑ รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ (๑)	๑.๒ เสนาธิการโรงเรียนนายเรือ
๑.๓ หัวหน้าฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ	๑.๔ ผู้บังคับการกรมนักเรียนนายเรือ
รักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ
๑.๕ หัวหน้าฝ่ายบริการ โรงเรียนนายเรือ	๑.๖ หัวหน้ากองสถิติและวิจัย โรงเรียนนายเรือ
๑.๗ นายทหารกำลังพล กองบัญชาการ
โรงเรียนนายเรือ	๑.๘ นาวาเอกหญิง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ชนิษนาฏ รัตนพฤษ
๑.๙ นาวาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันทวิ ปาลโมกข์	

๒. คณะทำงานการจัดการความรู้โรงเรียนนายเรือ

๒.๑ รองหัวหน้าฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ	๒.๒ นาวาเอก ไตรรัตน์ รัชไชยบุญ
๒.๓ นาวาเอกหญิง พรทิพย์ เมฆลอย	๒.๔ นาวาเอกหญิง เกศริน มารัตนะ
๒.๕ นาวาเอก มานิตย์ โกสีย์	๒.๖ นาวาเอก เผด็จ ลิ้มนราภิรมย์
๒.๗ นาวาเอก หญิง ศุภพร ราไพกุล	๒.๘ รองผู้บังคับการกรมนักเรียนนายเรือ
รักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ

๒.๙ นาวาเอกหญิง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ชนิษนาฏ รัตนพุกษ์	๒.๑๐ นาวาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
วันที ปาลโมกษ์
๒.๑๑ หัวหน้าแผนกการเงิน
กองบัญชาการ โรงเรียนนายเรือ	๒.๑๒ ผู้ช่วยนายทหารกำลังพล
กองบัญชาการ โรงเรียนนายเรือ
๒.๑๓ ผู้ช่วยนายทหารยุทธการ
กองบัญชาการ โรงเรียนนายเรือ	๒.๑๔ ผู้ช่วยนายทหารส่งกำลังบำรุง
กองบัญชาการ โรงเรียนนายเรือ
๒.๑๕ ผู้ช่วยนายทหารกิจการพลเรือน
กองบัญชาการ โรงเรียนนายเรือ	๒.๑๖ ผู้ช่วยนายทหารงบประมาณ
กองบัญชาการ โรงเรียนนายเรือ
๒.๑๗ นาวาโท เสรี ฉ่ำชื่น	๒.๑๘ นาวาโท ทนุชชัย แท่งทอง
๒.๑๙ หัวหน้าแผนกห้องสมุด ฝ่ายศึกษา
โรงเรียนนายเรือ	๒.๒๐ นาวาตรี พีระพงษ์ พรหมจันทร์
๒.๒๑ หัวหน้าแผนกสถิติและประวัติ
กองสถิติและวิจัย โรงเรียนนายเรือ	๒.๒๒ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล โรงเรียนนายเรือ
๒.๒๓ ผู้บังคับกองร้อยรักษาความปลอดภัยที่ ๖ กองรักษาความปลอดภัย ฐานทัพเรือกรุงเทพ
กรมรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน	
๓. คณะกรรมการประเมินผล	
๓.๑ หัวหน้ากองสถิติและวิจัย
โรงเรียนนายเรือ	๓.๒ หัวหน้าแผนกศึกษาและวิจัย
กองสถิติและวิจัย โรงเรียนนายเรือ
๓.๓ หัวหน้าแผนกสถิติและประวัติ กองสถิติและวิจัย โรงเรียนนายเรือ	

ความเป็นมาของการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ (Knowledge Management-KM) ของโรงเรียนนายเรือเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญหลายประการ เริ่มจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๓ มาตรา ๑๑ กำหนดให้ “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการเพื่อให้มีลักษณะเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถ ประมวลผล ความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ ตามพระราชกฤษฎีกานี้”

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ นโยบายของผู้บัญชาการทหารเรือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๒ มีการกล่าวถึงการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ ในข้อ ๓ ส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนาระบบบริหารจัดการ โดยใช้ แนวความคิด นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ ด้วยการแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่ล้าสมัย หรือเป็นอุปสรรค ตลอดจนลดช่วงการบังคับบัญชา การมอบอำนาจ การกระจายอำนาจ และการ ปรับเปลี่ยนหรือลดขั้นตอนงานที่ไม่จำเป็นลง เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการพัฒนา การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

นอกจากนั้น นโยบายผู้บัญชาการทหารเรือด้านกำลังพลที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกหน่วยจัดทำฐานข้อมูล องค์ความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และท้ายที่สุด การจัดการ ความรู้ยังเป็นหมวดหนึ่งใน ๗ หมวดของเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ที่กองทัพเรือต้อง ดำเนินการตามคำรับรองปฏิบัติราชการ

แนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือ

การจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือกำหนดเป็นแผนรายปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ – ๒๕๕๓ ซึ่งมีความต่อเนื่องกัน โดยมีหลักการสำคัญคือมีแผนบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management Plan) ควบคู่ไปกับแผนงานการจัดการความรู้ (KM Plan) เสมอ แผนบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยทั่วไปมีเป้าหมาย เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วัฒนธรรมองค์กร ทักษะคิด และวิธีคิดที่ไม่เอื้อต่อการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือในปีงบประมาณ ๒๕๕๑

การดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ เป็นไปตามนโยบายของกองทัพเรือ คือการให้ความรู้แก่ กำลังพลของหน่วยเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ โดยมีกรอบงบประมาณ ให้หน่วยละเท่า ๆ กัน ที่ผ่านมาโรงเรียนนายเรือมีการดำเนินการ ๒ กิจกรรม คือ จัดการบรรยายเพื่อปรับพื้นฐาน ความรู้แก่กำลังพลด้านการจัดการความรู้ โดยใช้วิทยากรภายในหน่วยเอง และนำข้าราชการโรงเรียนนายเรือ ไปทัศนศึกษางานด้านการจัดการความรู้ที่บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)

ในส่วนของแผนงานการจัดการความรู้ คณะทำงานการจัดการความรู้ มีการดำเนินการตามกระบวนการ ขั้นตอนของการจัดการความรู้ โดยมีการประชุมระดมสมองเพื่อกำหนดเป้าหมายของการจัดการความรู้ (Desired State) คือ “การผลิตนักเรียนนายเรือให้เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ที่มีคุณสมบัติตามที่กองทัพเรือต้องการ

ภายใต้การบริหารจัดการที่ดี” เพื่อให้เป็นกรอบการดำเนินงานของหน่วยต่าง ๆ ต่อจากนั้น ได้มีนโยบายให้หน่วยต่าง ๆ ในโรงเรียนนายเรือตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ของหน่วยและให้มีการจัดการความรู้ภายในแต่ละหน่วยเอง แต่ทุกหน่วยแทบจะไม่มีวี่แวงของความเคลื่อนไหว ทำให้ไม่ปรากฏผลเป็นรูปธรรม ทางคณะทำงานจัดการความรู้จึงร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และได้ข้อสรุปในเบื้องต้นว่า การบรรยายพิเศษเพื่อปรับพื้นฐานความรู้ด้านการจัดการความรู้แก่กำลังพลของโรงเรียนนายเรือเพียงครั้งเดียว ไม่เพียงพอต่อการทำให้กำลังพลเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ และในระหว่างรอยต่อของปีงบประมาณ ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ คณะทำงานจัดการความรู้ได้เผชิญปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ หลายประการในการดำเนินการในระดับที่พอจะทำได้คือ การหาข้อมูลจากการพูดคุย ประสานงานกับบุคลากร หน่วยต่าง ๆ เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงของปัญหา ซึ่งจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ ต่อไป โดยสามารถสรุปประเด็นที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานพร้อมแนวทางจัดอุปสรรคต่าง ๆ ดังนี้

๑. ประเด็นปัญหา/อุปสรรค

- ๑.๑ ผู้บริหาร/หัวหน้าหน่วยขึ้นตรงบางหน่วยไม่เข้าใจว่า KM คืออะไร/ทำอะไร
- ๑.๒ กำลังพลไม่เห็นความสำคัญ (ประเด็นนี้จะมองว่าเป็นเรื่องธรรมชาติก็คงไม่ผิด)
- ๑.๓ จับประเด็นไม่ได้ว่าจะเริ่มทำตรงไหนก่อน
- ๑.๔ ถ่ายทอดความรู้ไม่ออก/ไม่รู้จะถ่ายทอดอย่างไร
- ๑.๕ ดักจับความรู้ของตนเองไม่ได้
- ๑.๖ เป็นการเพิ่มภาระงานนอกเหนืองานประจำ

๒. แนวทางจัดอุปสรรค

๒.๑ ให้ความรู้เพื่อปรับพื้นฐานการจัดการความรู้ซ้ำ และเน้นผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้การทำ KM เป็นรูปธรรมในระดับผู้ปฏิบัติงานได้

๒.๒ ฝึกการดักจับความรู้ (Capture Knowledge) และการถ่ายทอดความรู้ด้วยการใช้เครื่องมือ Mind Map

๒.๓ ลงมือทำ (Learning by doing) หมายถึงการทำ KM เลยโดยไม่ต้องทำความเข้าใจทฤษฎีเสียก่อนค่อยลงมือทำ เราได้ลงมือทำ KM โดยการสร้างคุณลักษณะจากกลุ่ม CoPs ซึ่งจะทำให้ทุกคนเข้าใจ KM ได้เร็วขึ้น

๒.๔ ให้รางวัล กระตุ้น จูงใจ

๒.๕ ทำให้ KM เป็นเรื่องสนุกและท้าทายด้วยการทำให้กลมกลืนไปกับเนื้องานที่ทำอยู่

การจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือในปีงบประมาณ ๒๕๕๒

แผนงานบริหารการเปลี่ยนแปลง

เมื่อคณะกรรมการและคณะทำงานจัดการความรู้โรงเรียนนายเรือสามารถสรุปประเด็นที่เป็นอุปสรรคและแนวทางขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ได้แล้ว ในขั้นต่อไปจึงเลือกกำหนดกิจกรรมที่สามารถลดหรือขจัดปัญหา/อุปสรรคดังกล่าวได้ โดยในส่วนของแผนบริหารการเปลี่ยนแปลงมีการกำหนดกิจกรรม ๓ กิจกรรมต่อเนื่องกัน คือ

๑. การบรรยายพิเศษเรื่องการจัดการความรู้ ในหัวข้อ “การนำการจัดการความรู้ ไปสู่การปฏิบัติ” โดยวิทยากรจากภายนอกกองทัพเรือ ใช้เวลา ๑ วัน โดยในช่วงเช้าเป็นการบรรยายรวม และช่วงบ่ายเป็นเวลาของผู้บริหารระดับกลาง เพื่อให้มีโอกาสพูดคุย ชักถามประเด็นที่ยังไม่เข้าใจทั้งหลายทั้งปวงกับวิทยากรอย่างใกล้ชิด เนื่องจากการจัดการความรู้จะต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารระดับสูงที่จะผลักดันให้เกิดการจัดการความรู้ในหน่วยต่าง ๆ แล้ว ผู้บริหารระดับกลางก็เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้การขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินการในระดับผู้ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม หากผู้บริหารระดับกลางไม่เข้าใจว่า KM คืออะไร คงเป็นเรื่องยากที่ผู้ปฏิบัติในระดับรองลงมาจะดำเนินการอย่างถูกวิธีได้

๒. การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร Mind Map : การถ่ายทอดความคิดอย่างเป็นระบบ ในหลักสูตรนี้กำหนดเป็นกิจกรรมที่ช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการดักจับความรู้ (Capture Knowledge) และการถ่ายทอดออกมาเป็นแผนที่ความคิด จากแนวคิดของคณะทำงาน ฯ ในการเลือก Mind Map เป็นเครื่องมือดักจับความรู้ นั้น เนื่องจากคาดว่าหากผู้เข้ารับการอบรมสามารถดักจับความรู้ของตนเองได้แล้ว ก็สามารถถ่ายทอดความรู้นั้นออกมาได้ ซึ่งหากถ่ายทอดเป็นแผนที่ความคิดได้ ก็สามารถถ่ายทอดเป็นอย่างอื่นได้ เช่น เป็นขั้นตอน เป็นเรื่องเล่า เป็น Flow Chart เป็นคู่มือต่าง ๆ คณะทำงานจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือต้องการให้ทุกคนในโรงเรียนนายเรือเข้ารับการอบรม แต่ติดขัดด้วยงบประมาณ และภารกิจต่าง ๆ ทำให้สามารถจัดให้อบรมได้เพียง ๖๐ นาย อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดการขยายผลไปให้ได้มากที่สุด จึงจัดการอบรมเป็นทีม ๆ ละ ๑ คน และคนที่เข้าอบรมก็นำความรู้ที่ได้ไปขยายต่อในทีมของตนเอง

ผลที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้ทำให้เกิดองค์ความรู้ของกำลังพลของโรงเรียนนายเรือจำนวน ๕๐ องค์ความรู้ ซึ่งเป็นความรู้จากการปฏิบัติงาน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ผ่านการปฏิบัติจริงมาแล้ว ผ่านการลองผิดลองถูกมาแล้ว ผ่านการแก้ปัญหามาแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการเขียนไว้เป็นคู่มือการปฏิบัติงาน โดยความรู้ที่ถ่ายทอดออกมานั้น ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับหนึ่งภายในทีมงานนั่นเอง และเพื่อให้ผลงาน องค์ความรู้เหล่านั้นได้เผยแพร่สู่สาธารณชน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงที่กว้างขึ้นอีกระดับหนึ่ง คณะทำงาน ฯ จึงได้กำหนดให้มีการจัดแสดงผลงานในงานนิทรรศการการจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือเป็นกิจกรรมต่อมา

๓. การจัดนิทรรศการการจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือมีวัตถุประสงค์หลายประการ ได้แก่

๓.๑. เพื่อแสดงผลงานการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานของกำลังพลโรงเรียนนายเรือ อันประกอบด้วย ข้าราชการและลูกจ้าง จากการใช้เครื่องมือในการดักจับความรู้ และสกัดความรู้จากความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) มาเป็นความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge)

๓.๒ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานและองค์กรได้มีโอกาสร่วมชมกิจกรรมการดำเนินการจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือและสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในโอกาสต่อไป

๓.๓ เพื่อให้กำลังพลโรงเรียนนายเรือตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และปรับเปลี่ยนทัศนคติในการนำเครื่องมือ “การจัดการความรู้” มาใช้เพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ และเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

๓.๔ ประการสุดท้ายนี้เป็นวัตถุประสงค์สำคัญ หากกำลังพลทุกระดับของโรงเรียนนายเรือมีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการความรู้ของหน่วย ก็จะช่วยให้การดำเนินการในปีต่อ ๆ ไป มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น เห็นอนาคตในเรื่องของการเดินทางสู่เป้าหมายในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ การจัดนิทรรศการในครั้งนี้ ช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจให้กำลังพลจากคนที่ไม่รู้ว่า KM คืออะไร ก็จะได้รู้ จากคนที่รู้แล้วว่า KM คืออะไร แต่ไม่รู้ว่าทำอย่างไร ก็จะได้รู้กันในงานนี้ นอกจากนั้น การเผยแพร่ผลงานให้ผู้อื่นได้รับรู้ ทำให้เจ้าขององค์ความรู้ เกิดความภาคภูมิใจ เห็นความสำคัญของตนเอง กำลังพลเห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ต่อไป ซึ่งทีมงานเห็นว่าได้ผลยิ่งกว่าการให้รางวัลเสียอีก

แผนงานการจัดการความรู้

หลังจากที่คณะทำงาน ฯ ได้กำหนดเป้าหมาย (Desired State) ในการจัดการความรู้คือ “การผลิตนักเรียนนายเรือให้เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรที่มีคุณสมบัติตามที่กองทัพเรือต้องการ ภายใต้การบริหารจัดการที่ดี” แล้ว ได้มีการกำหนดองค์ความรู้หลัก (Core Knowledge) ที่ช่วยให้เป้าหมายที่ตั้งไว้บรรลุความสำเร็จได้นั้น คือองค์ความรู้ในเรื่องของ “กระบวนการผลิต” นั่นเอง

ต่อมา ได้มีการประชุมระดมสมองอีกครั้งในการกำหนดองค์ความรู้ที่จำเป็นที่ต้องใช้ในกระบวนการผลิต ฯ โดยกำหนดได้ ๔ องค์ความรู้ ซึ่งเรากำหนดเป็น K1...K4 ดังนี้

K1 : องค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนภาควิชาการ

K2 : องค์ความรู้ด้านการจัดการฝึกวิชาชีพทหารเรือ

K3 : องค์ความรู้ด้านการปกครองและปลูกฝังภาวะผู้นำ

K4 : องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ

โดยในแต่ละด้าน ก็ต้องใช้ความรู้ด้านต่าง ๆ เช่นกัน จึงมีการกำหนดองค์ความรู้ที่สอดคล้องกัน อีก ระดับหนึ่ง ซึ่งหากดูจากภาพข้างล่างนี้ จะช่วยให้มองภาพรวมได้ง่ายขึ้น

การกำหนดกรอบการจัดการความรู้เช่นนี้ ช่วยให้หน่วยต่าง ๆ ของโรงเรียนนายเรือสามารถเดินไปตามเส้นทางสู่เป้าหมายเดียวกัน และง่ายต่อการจัดหมวดหมู่องค์ความรู้ ซึ่งองค์ความรู้ที่กำลังพลของโรงเรียนนายเรือส่งมาร่วมแสดงในงานนิทรรศการ ฯ ก็ได้มีการจัดหมวดหมู่ตามกรอบนี้ ดังนี้

องค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนภาควิชาการ (K1)

การจัดการด้านกระบวนการเรียนการสอน

- ❖ เทคนิคการสอนนิชาพฤติกรรมมองคร (นาวาเอกหญิง สุลีพร ไร่ไพกุล)
- ❖ การพัฒนากระบวนการสอนนิชาเศรษฐศาสตร์ (นาวาโทหญิง ดวงกมล พิษิตชโลธร)
- ❖ การจัดทำแฟ้มสำหรับอาจารย์ช่วยสอน (นาวาเอกหญิง วรณัน มัลย์โรจน์ศิริ)
- ❖ Note Taking Using Mind Map (กองวิชาวิศวกรรมเครื่องกลเรือ)
- ❖ การสอนนิชาสมุทรศาสตร์เบื้องต้น (นาวาเอก สมมาตร เนียมนิล)
- ❖ รายงานเวลาเรียนของนักเรียนนายเรือและการสอนของครู - อาจารย์ (กลุ่ม “สถิตวิชัย” นาวาเอกหญิง ประอร สุนทรวิภาต หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การจัดการการดำเนินโครงการทางวิศวกรรมไฟฟ้าของนักเรียนนายเรือ (นาวาเอก ภาณุวัชร ศรีโปดก)
- ❖ การจัดเก็บตำราต้นแบบด้วยวิธี SCAN เพื่อเป็นการสร้างตำราถาวร (กลุ่ม “หนอนหนังสือ” พันจ่าเอกหญิง กุลธิดา กุลเจริญ หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครู – อาจารย์ของกองวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (นาวาเอก ภาณุวัชร ศรีโปดก)
- ❖ การใช้ระบบ e-learning กับการเรียนการสอนของนักเรียนนายเรือ (นาวาเอก ภาณุวัชร ศรีโปดก)
- ❖ การสอนนิชาด้านสังคมศาสตร์ (นาวาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมรเทพ แก้วกลีกรรม)
- ❖ ปัจจัยการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในด้านวิชาบริหารศาสตร์ ให้นักเรียนนายเรือ (เรือเอกจิตติ ภาษี)

การให้บริการทางวิชาการ

- ❖ การสืบค้น Web OPAC (นาวาโทหญิง สุณีพร อมตพร)
- ❖ ความรู้ในการควบคุมอิเล็กทรอนิกส์บังคับวิทยุ(กลุ่ม “ลมใต้ปีก” จ่าเอกพงศกร ปลั่งวงศ์ หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การจัดทำวารสารโรงเรียนนายเรือ (นาวาเอกหญิง กาญจนา พุทธนิมิตต์)
- ❖ เครื่องป้องกันอันตรายใทของทุ่นระเบิดทอดประจำที่ปราบเรือดำน้ำ (นาวาเอก สบสุข ลีละบุตร)
- ❖ การทำจุลสารโรงเรียนนายเรือ(กิจการพลเรือน โรงเรียนนายเรือ)

การวัดและประเมินผล

- ❖ การประเมินผลการเรียนการสอนรายวิชาของกองวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (นาวาเอก ภาณุวัชร ศรีโปดก)
- ❖ งานรวมคะแนนและเสนอผลสอบความรู้ของนักเรียนนายเรือ (กลุ่ม “สถิติวิจัย” นาวาเอกหญิง ประอร สุนทรวิภาต หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ งานจัดทำเอกสารไปแสดงผลการเรียน ไปรับรองผ่านการฝึก (๕ หลักสูตร) และไปรับรองการเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี (กลุ่ม “สถิติวิจัย” นาวาเอกหญิง ประอร สุนทรวิภาต หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ งานวิจัยสถาบันเรื่องการติดตามและประเมินผลนายทหารผู้สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษา โรงเรียนนายเรือ พ.ศ.๒๕๔๕ และหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาวิทยาการ (กลุ่ม “สถิติวิจัย” นาวาเอกหญิง ประอร สุนทรวิภาต หัวหน้ากลุ่ม)

การจัดการด้านครู - อาจารย์

- ❖ การเตรียมความพร้อมของครู – อาจารย์ใหม่ของกองวิชาคณิตศาสตร์ (กลุ่ม “Math Team” นาวาเอกหญิง วรณัน มาลัยโรจน์ศิริ หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ของกองวิชามนุษยศาสตร์ (กลุ่มนางฟ้านาวี (Navy's Angels) นาวาเอกหญิง ชนิตา เดชขำ หัวหน้ากลุ่ม)

องค์ความรู้ด้านการปกครองและการปลูกฝังภาวะผู้นำ (K3)

การปลูกฝังค่านิยมทหารเรือ

- ❖ แนวทางการปฏิบัติพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามรักษาพระองค์ (กรมนักเรียนนายเรือ รักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ)

การสร้างคุณธรรมและจริยธรรม

- ❖ คุณธรรมนักเรียนนายเรือ (นาวาเอก วิโรจน์ พิศเพ็ง)
- ❖ คุณธรรมครู (นาวาเอก วิโรจน์ พิศเพ็ง)

การสร้างเสริมความแข็งแกร่งทางร่างกายและจิตใจ

- ❖ คู่มือการทดสอบสมรรถภาพทางกายข้าราชการ ทหาร ลูกจ้าง และนักเรียนนายเรือ (กรมนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ)

การประเมินค่าความเหมาะสมทางทหาร

- ❖ การฝึกทหารราบโรงเรียนนายเรือ (เรือเอกเวก ศรีเมือง)

องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ (K4)

การจัดการงานฝ่ายอำนวยการ

- ❖ การจัดทำประวัตินักเรียนนายเรือ (กลุ่ม “สถิติวิจัย” นาวาเอกหญิง ประอร สุนทรวิภาต หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การขึ้นทะเบียนกองประจำการ และการปลดกองหนุนของนักเรียนนายเรือ (กลุ่ม “สถิติวิจัย” นาวาเอกหญิงประอร สุนทรวิภาต หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การสอบสวนความผิดทางวินัย (นาวาเอก ชูชีพ บุญใช้)
- ❖ การบริหารบุคคลลูกจ้างชาวต่างประเทศ (กลุ่ม “นางฟ้านาวี” (Navy’s Angels) นาวาเอกหญิง ชนิตา เดชขำ หัวหน้ากลุ่ม)

การบริการและงานสนับสนุน

- ❖ เทคนิคการทำความสะอาดอาคาร สถานที่ (นางบุญญพัฒน์ ขาวผ่อง และนางบุญนิศา บัวพัฒน์)
- ❖ การพัฒนาเพื่อยืดอายุชุดเต็มยศรักษาพระองค์ (กลุ่ม “พลานุภาพพัฒนา” นาวาโท อัครวิณ รุจิรานนท์ หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ วิธีทำความสะอาดและการเปลี่ยนคอมเพรสเซอร์หลังคอมเพรสเซอร์ไหม้ (กลุ่ม “บุยุหิมะ” เรือเอก วิทยา เจริญเชื้อ หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การคืนสภาพเฟอร์นิเจอร์ไม้เก่า (กลุ่ม “รักษไม้เก่า” นาวาตรี ประพาส ผาสุข หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การใช้เครื่องมือดับเพลิง Co₂ ขนาด ๑๕ ปอนด์ (กลุ่ม “รวมพลคนดับเพลิง” นาวาตรี นาวิรัช ปัญโยรินทร์ หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การลดต้นทุนในกระบวนการชุบโลหะ (นาวาตรี สุขตริ แฝงอุทัย)
- ❖ ลิฟต์ตกหนู (โรงพยาบาลโรงเรียนนายเรือ)
- ❖ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (กลุ่ม “สถิติวิจัย” นาวาเอกหญิง ประอร สุนทรวิภาต หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การจัดพิมพ์รายงานผลการวิจัย (กลุ่ม “สถิติวิจัย” นาวาเอกหญิง ประอร สุนทรวิภาต หัวหน้ากลุ่ม)
- ❖ การบำรุงรักษาสระว่ายน้ำโรงเรียนนายเรือ (กรมนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ)
- ❖ การรักษาความปลอดภัยโรงเรียนนายเรือ (เรือโท ชาตชาย เพ็ชรเย็น)

กิจกรรมพิเศษ

- ❖ การบริหารงานในสำนักงานสอบคัดเลือกนักเรียนเตรียมทหารในส่วนของกองทัพเรือ (นาวาเอก ขวาล เวียงวิเศษ)
- ❖ การรับสมัครนักเรียนเตรียมทหารในส่วนของกองทัพเรือ (นาวาโทหญิง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตต์จิรา ตั้งจิตวงศ์)
- ❖ การบริหารงานด้านการเงินในงานสอบคัดเลือกนักเรียนเตรียมทหารในส่วนของกองทัพเรือ (นาวาเอกหญิง บังอร คุ่มวงษ์)
- ❖ การสอบภาคความเหมาะสมและพลศึกษาในงานสอบคัดเลือกนักเรียนเตรียมทหารในส่วนของกองทัพเรือ (กรมนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ)
- ❖ การประกาศผลและรายงานตัวในงานสอบคัดเลือกนักเรียนเตรียมทหารในส่วนของกองทัพเรือ (นาวาโท เสรี น้ำขึ้น)
- ❖ การจัดสถานที่และการบริการในงานสอบคัดเลือกนักเรียนเตรียมทหารในส่วนของกองทัพเรือ (ฝ่ายบริการ โรงเรียนนายเรือ)
- ❖ การประชาสัมพันธ์ในงานสอบคัดเลือกนักเรียนเตรียมทหารในส่วนของกองทัพเรือ (กิจการพลเรือน กองบัญชาการ โรงเรียนนายเรือ)
- ❖ การรักษาความปลอดภัยในงานสอบคัดเลือกนักเรียนเตรียมทหารในส่วนของกองทัพเรือ (เรือเอก เวก ศรีเมือง)

กิจกรรมพิเศษ(เศรษฐกิจพอเพียง)*

- ❖ การเลี้ยงแพะ (จำเริญ สมศักดิ์ รอดเสน)

*หมายเหตุ กิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ให้ส่วนราชการจัดการความรู้ โดยให้มีเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างน้อย ๑ เรื่อง

การจัดระบบฐานความรู้

การจัดระบบฐานความรู้ของโรงเรียนนายเรือจะดำเนินการตามแผนงานการจัดการความรู้ของโรงเรียนนายเรือ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๓ โดยจะมีการจัดเก็บเป็นเอกสารไว้ที่ KM Corner และจัดเก็บในระบบสารสนเทศ ซึ่งจะใช้เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับกลุ่มที่นิยมการใช้คอมพิวเตอร์ ขึ้นชอบการพูดคุยในระบบสารสนเทศมากกว่าการพูดคุยแบบเห็นหน้าเห็นตากัน

สรุป

จะเห็นว่าภายใต้กรอบองค์ความรู้ 4Ks นี้ ประกอบไปด้วยความรู้ต่าง ๆ ที่ไปสนองเป้าหมายใหญ่ ซึ่งประยุกต์จากแบบจำลองปลาตะเพียน ที่เปรียบเทียบความรู้เหล่านี้เหมือนฝูงปลาตัวเล็กหลาย ๆ ตัวในฝูงปลาตะเพียน ซึ่งปลาตะเพียนแต่ละตัวอาจมีขนาดใหญ่บ้าง เล็กบ้างขึ้นอยู่กับขนาดขององค์ความรู้ว่าต้องการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากน้อยเพียงใด องค์ความรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาก ตัวปลาก็มีขนาดใหญ่มาก ถ้าเป็นองค์ความรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หน่อย ตัวปลาก็มีขนาดเล็ก และฝูงปลาตะเพียนหันหน้าไปทิศทางเดียวกัน คือมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน อีกทั้งมีความพยายามที่จะว่ายน้ำไปในกระแสที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, ๒๕๔๗) เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ และบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กร ส่งผลให้บุคลากรของโรงเรียนนายเรือเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และ โรงเรียนนายเรือจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป

